

**Розширений план лекцій
з дисципліни «МІЖНАРОДНА ТА ЄВРОПЕЙСЬКА БЕЗПЕКА»**

Лекційних годин – 30

Викладач – д.політ.н., доц. Білоусов О.С.

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1

**ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1
МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА**

Лекція 1. Теоретико-методологічні основи проблематики безпеки.

1. Поняття безпеки та її основні особливості.
2. Основні підходи до вивчення поняття «безпека».
3. Загальна характеристика понять «національна», «регіональна» та «міжнародна» безпека.
4. Співвідношення понять «безпека», «стабільність» та «стійкий розвиток».
5. Наукові школи вивчення безпеки.

Лекція 2. Сучасна теорія міжнародних відносин про міжнародну безпеку.

1. Зміст поняття «міжнародна безпека».
2. Проблеми міжнародної безпеки в світовій науці.
3. Глобалізація та її вплив на проблему міжнародної безпеки.
4. Концепція «м'якої» та «жорсткої» безпеки.
5. Загрози безпеці у сучасному світі.
6. Глобальна безпека.

Лекція 3. Забезпечення міжнародної безпеки у сучасному світі.

1. Правові засади забезпечення міжнародної безпеки.
2. Існуючі структури міжнародної безпеки та їхня адаптація до сучасних реалій.
3. Загрози міжнародній безпеці та основні напрямки її забезпечення.
4. Криза сучасної системи міжнародної безпеки.

Лекція 4. Основні шляхи реалізації концепції сталого розвитку.

1. Поняття та характеристика поняття «стійкий розвиток», сучасні підходи до трактування концепцій «сталого розвитку».
2. Роль Римського клубу та ООН в розробці концепції сталого розвитку.
3. Концепція сталого розвитку і проблема керованості сучасного світу.

**ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2
РЕГІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА**

Лекція 5. Регіональна безпека.

1. Поняття «регіональна безпека» та його характеристика.
2. Сучасні концепції регіональної безпеки.
3. Глобалізація та її вплив на систему регіональних зв'язків.
4. Основні компоненти регіональної безпеки.
5. Європейська безпека як тип регіональної безпеки.

Лекція 6. Система безпеки в Євразії та Азійсько-Тихоокеанському регіоні (АТР).

1. Підходи до забезпечення безпеки пострадянського простору.
2. Безпека як фактор інтеграції на пострадянському просторі.
3. Роль ШОС у процесі забезпечення безпеки в регіонах Євразії та АТР.
4. Підходи до забезпечення національної безпеки Китаю.
5. Специфіка регіону АТР та її вплив на формування системи регіональної безпеки.
6. Роль АСЕАН, АТЕС та АРФ у забезпеченні регіональної безпеки в АТР.

Лекція 7. Система безпеки в Латинській Америці.

1. Специфіка регіону Латинської Америки та її вплив на формування системи регіональної безпеки.
2. Підходи до забезпечення національної безпеки Бразилії.
3. Роль Андського співтовариства, Групи РІО, КАРИКОМ та МЕРКОСУР у процесі забезпечення регіональної безпеки в Латинській Америці.
4. Взаємодія організацій регіону з ЄС у забезпеченні безпеки регіону.

Лекція 8. Система безпеки на Близькому Сході.

1. Специфіка регіону Близького Сходу та її вплив на формування системи регіональної безпеки.
2. Підходи до забезпечення національної безпеки Ізраїлю.
3. Підходи до забезпечення національної безпеки Ізраїлю.
4. Роль Організації Ісламського співробітництва, Ради співробітництва арабських держав Перської затоки, Союзу для Середземномор'я та Ліги арабських держав у процесі забезпечення регіональної безпеки на Близькому Сході.
5. Взаємодія організацій регіону з ЄС у забезпеченні безпеки у регіоні.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 ЄВРОПЕЙСЬКА БЕЗПЕКА

Лекція 9. Основні проблеми європейської безпеки.

1. Сучасні підходи до розуміння проблем європейської безпеки.
2. Співвідношення та характер основних сучасних загроз європейській безпеці.
3. Індикатори регіональної безпеки.
4. Особливості проблем безпеки в окремих регіонах Європи.

Лекція 10. Структура та моделі європейської безпеки у XXI ст.

1. Еволюція підходів до вибору моделі європейської безпеки.
2. Регіональні структури, які забезпечують безпеку в регіоні.
3. Загальна характеристика та напрями діяльності ОКДБ, Північного Союзу, «Північного виміру», «Арктичного союзу», ГУАМ, ОЧЕС, «Середньоземноморського союзу».

Лекція 11. Роль ЄС у процесі забезпечення регіональної безпеки в Європі.

1. Створення ЄС та його наслідки для європейської безпеки.
2. Розробка ЄС правової основи для створення своєї системи безпеки.
3. Особливості та проблеми формування єдиної політики безпеки та оборони, роль ЗЄС у цьому процесі.
4. Роль ЄС у вирішенні глобальних та регіональних загроз.

Лекція 12. Роль НАТО у процесі забезпечення регіональної безпеки в Європі.

1. Структура і завдання Північноатлантичного альянсу (НАТО).
2. Політичний та економічний аспекти функціонування альянсу.
3. Цивільна та військова структура НАТО.
4. Основні програми альянсу.
5. Проблеми реформування НАТО.

Лекція 13. Роль Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) у процесі забезпечення регіональної безпеки в Європі.

1. Історія, сучасний стан та завдання ОБСЄ.
2. Співпраця ОБСЄ з європейськими інститутами безпеки.
3. Мирне врегулювання конфліктів в рамках ОБСЄ.

Лекція 14. Національна безпека та система національної безпеки.

1. Поняття та сучасні концепції національної безпеки.
2. Глобалізація та національна безпека.
3. Стратегія національної безпеки.
4. Структура національної безпеки, система національної безпеки.
5. Концепція національної безпеки України.

Лекція 15. Україна та її роль у вирішенні проблем європейської безпеки.

1. Концептуальні підходи України до забезпечення європейської безпеки.
2. Співпраця України та НАТО.
3. Роль України у забезпеченні європейської енергетичної безпеки.
4. Особливості співпраці України та ЄС у сфері європейської безпеки.